

Pers Combinatie Swaneveld — Den Haag
Afd. Krantenknipsels
Oranjestraat 2a - Tel. 112310 - Postrek. 185273

X	Algemeen Dagblad Rotterdam	Nieuwe Rotterdamse Crt. Rotterdam
	Algemeen Handelsblad Amsterdam	Nieuws v. d. Dag Amsterdam
	Het Binnenhof Den Haag	Parool Amsterdam
	Haagsche Courant Den Haag	De Telegraaf Amsterdam
	Haagsch Dagblad Den Haag	De Tijd Amsterdam
	Maasbode Rotterdam	Het Vaderland Den Haag
	De Nederlander Den Haag	De Volkkrant Amsterdam
	De Nieuwe Haagsche Crt. Den Haag	De Dordtenaar X

Model 1

-1 OKT. 1959

pg 5

Draadloos

Hugo Claus: Pessimist met plannen

Een bruid in de morgen zonder gezonde liefde

HET IS EEN STUK dat op je zenuwen werkt. Het verloopt traag, het herhaalt zich, je wilt dat het uit is. Maar dat moet juist, want het gaat niet om het aflopen van het verhaal, maar om de poëzie en de innerlijke tragiek.

Dat zegt Hugo Claus over zijn spel „Een bruid in de morgen”, dat vanavond in Nederland en Vlaanderen op de televisie komt. Hij beent heen en weer door zijn werkkamer, die uitziet op de Predikherenlei in het hartje van Gent.

„Het is een populair stuk, een melodrama. Ik geloof dat het heel goed geschikt is voor de televisie. Er komen maar enkele mensen in voor, het speelt zich af binnenshuis, in de sfeer van de intimiteit. De televisie geeft je de indruk dat je het allemaal meemaakt door het sleutelgat”.

Verhaal

„Een bruid in de morgen” is het verhaal van een mislukt gezin, waar de zoon en de dochter, allebei ongewone belangrijke karakters, zich aan elkaar vastklampen in een genegenheid, die de grenzen van het normale overschrijft.

De moeder probeert nog iets te redden, door haar zoon te koppelen aan een veel oudere, schatrijke nicht. Maar de dochter verdraagt niet dat haar broer haar wordt ontnomen, en maakt een eind aan haar leven.

Uitleg

„Allerlei deskundigen hebben het stuk uit willen leggen”, zegt Hugo Claus. „Er is zelfs een predikant die er vierentwintig pagina's over heeft volgeschreven”.

Er glijdt een lachje over zijn onaandoenlijke rose kop, met de korte blonde krullen. „Nu weet ik haast zelf niet meer wat ik er mee bedoeld heb...! In elk geval heb ik de zuiverheid van de verhouding tussen de broer en de zuster willen stellen tegenover de rotheid van het milieu. En het is eigenlijk een dubbele uitdaging aan de toeschouwer, dat ik die zuiverheid juist heb belichaamd in een relatie die in onze maatschappij als verdorven geldt: tussen broer en zuster”.

Klassiek

„Er is wel 's geschreven, dat uw stukken iets hebben van klassieke tragedies”.

Claus' ronde gladiatorenhoofd wordt opeens peinzend. „Waarachtig, daar zit zeker iets in. Er is een fatale ontwikkeling, en daarna op het eind een reiniging, een katharsis. In de laatste scène van Een bruid in de morgen, is het de moeder, die innerlijk omslaat, en bekend dat ze haar leven verkeerd heeft geleefd”.

Dit stuk is eigenlijk een herbeleving, vertelt Claus, van zijn roman, De Metsiers, die ook draait om een broer-zuster-verhouding.

„Ik had me in dat boek — het speelt op een boerderij — te veel verloren in het rustieke en het pittoreske. Maar het motief stamt uit de jaren dat ik weggelopen was van huis, en op het land werkte”.

Claus — nu, op zijn dertigste, het zondagskind der Vlaamse letteren — heeft bijna al zijn motieven ontleend aan de harde jaren vóór dat hij faam kreeg als schrijver. Behalve landar-

HUGO CLAUS

beider, is hij nachtwaker, bietenrooier, letterzetter, druivenplukker en wat niet al geweest.

„En huisschilder. „Er zijn nu nog dakgoten in Gent, die ik geschilderd heb”, zegt hij. „Slechte dakgoten. Want ik ben een lule jongen. Zat ik eenmaal op zo'n dak, dan lag ik liever op m'n rug in de zon...”. Hij grijnst genieënd, en even ziet hij eruit als een blozende baby in z'n badje.

„Waarom schreef u Een bruid in de morgen?”

„Als een explosie van mezelf. Een shock-behandeling om mezelf te bevrijden. Maar ook, om dat pompeuze woord even te gebruiken, enigszins als een boodschap. Meestal gaat dat samen, het is niet te scheiden. Als je diep genoeg gaat, wordt het vanzelf van waarde voor anderen. Maar ik schrijf voor wie me begrijpt, niet voor iedereen. Ik geloof niet aan de democratisering van de kunst”.

„Is de liefde van broer en zuster in uw stuk niet wat kleverig en ziekelijk?”

„Als dat zo is, dan is mijn opvatting van de liefde kleverig en ziekelijk”. „Waarom schrijft u, ook in uw andere werk, meestal over mislukte, gefrustreerde liefde?”

„Over gewone, gezonde liefde valt niets te schrijven. Dat is geen voedingsbodem voor een kunstwerk. Pas de liefde die zich niet uit kan leven, wordt verhevigd en tragisch en interessant. Ik kan me Hamlet niet voorstellen als opgewekte padvinder...!”

„Is uw visie op het leven pessimistisch?”

„Ik zie het leven inderdaad als tragisch”, zegt Claus, nog eens thee inschenkend. „Als iets dat in zijn essentie is besmet...”. De oogleden zakken half over de porseleinblauwe ogen. „Maar misschien is dat ook weer m'n christelijke traditie, m'n erfenis...”.

Die sombere kijk belet hem nochtans niet, plannen te maken voor de toekomst. Ettelijke tonelstukken, verzenbundels en filmscenario's heeft hij op stapel staan, en als hij binnenkort een half jaar gaat rondreizen door Amerika, brengt hij ook een klein zakenbezoek aan Hollywood.

„Laten de kijkers nou niet te veel bedoelingen in m'n stuk zoeken”, zegt hij nog, „want ik wil er niets mee betogen. Ik laat alleen een stuk werkelijkheid zien”.